

21. januar 2026

Patientstøtte & Frivillig Indsats

Strandboulevarden 49

2100 København Ø

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Tlf +45 35 25 75 00

Mail til:
sum@sum.dk

www.cancer.dk

kopi til:
sad@sum.dk og kani@sum.dk

UNDER PROTEKTION AF
HENDES MAJESTÆT DRONNINGEN

Kræftens Bekæmpelses høringssvar vedrørende udkast til forslag til lov om specialeplanlægning, afregningsordning, lægemiddelhåndtering på sundheds- og omsorgspladser mv.

Kræftens Bekæmpelse takker for muligheden for at kommentere udkast til forslag til lov om ændring af sundhedsloven, lov om lægemidler, lov om apoteksvirksomhed og autorisationsloven (Ny model for specialeplanlægning, ny afregningsordning i forbindelse med etablering af sundheds- og omsorgspladser samt lægemiddelhåndtering mv. på sundheds- og omsorgspladser og i akutsygeplejen samt styrkede regionale kompetencer til at fordele og tilrettelægge uddannelsesforløb).

Kræftens Bekæmpelses høringssvar omhandler udelukkende den del af lovforslaget, som vedrører ny model for specialeplanlægning.

Indledende bemærkninger

Kræftens Bekæmpelse anerkender ambitionen om at gøre reguleringen af specialiserede sygehusfunktioner mere fleksibel og rustet til at imødegå udfordringer fx ved kapacitetsudfordringer på sygehusene, hvilket er i overensstemmelse med Sundhedsstyrelsens oplæg til en ny model for specialeplanlægning, som blev offentliggjort den 30. september 2025.

Kræftens Bekæmpelse opfordrer til, at erfaringer fra patienter og pårørendes løbende inddrages i arbejdet med at sikre kvalitet, sammenhæng, nærhed og lighed i sundhedstilbud, herunder specialiserede sygehusfunktioner. Patient- og pårørenderepræsentanter bør således inddrages i dette arbejde mhp. at sikre, at sundhedstilbud - udover tilpasning til organisatoriske ændringer - også indrettes efter patienter og pårørendes ønsker og behov.

Derudover vil Kræftens Bekæmpelse opfordre til, at man (som foreslået i Sundhedsstyrelsens oplæg til en ny model for specialeplanlægning), fastholder begrebet "regionsfunktioner" i terminologien, frem for at ændre til "landsdelsfunktioner", idet begrebet regionsfunktioner umiddelbart er lettere at forstå forhold til sundhedsvæsenets generelle organisering i regioner. Dette har stor betydning for patienter og pårørendes mulighed for at forstå den strukturelle organisering af sygehusbehandling.

Jf. Sundhedsstrukturkommissionens rapport fra juni 2024 har specialeplanen over årene medvirket til et markant kvalitetsløft af de specialiserede sygehusfunktioner. Kræftens Bekæmpelse finder det væsentligt, at der fortsat er fokus på at sikre kvalitet og ensartethed i behandlingstilbud, herunder tilbud iht. specialfunktioner (landsdels- og landsfunktioner), samt at der samarbejdes regionerne imellem mhp. ensartethed på tværs af regioner. Kræftens Bekæmpelse finder det derfor væsentligt, at gevinsterne ved den nuværende regulering fastholdes, med henblik på understøttelse af robuste faglige miljøer og sikring af en høj kvalitet i den specialiserede sygehusbehandling.

Nedenfor fremgår Kræftens Bekæmpelses konkrete bemærkninger til lovforslaget

1 Opfølgning og monitorering af landsdelsfunktioner

Af lovforslaget fremgår, at Sundhedsstyrelsens opfølgning på landsdelsfunktioner fremover ikke længere vil omfatte alle funktionerne i specialeplanerne, men målrettes udvalgte funktioner eller områder, hvor der fagligt vurderes at være grund til opmærksomhed. I forlængelse heraf foreslås det, at Sundhedsstyrelsen årligt skal foretage en vurdering af, hvilke landsdelsfunktioner som regioner og private sygehuse skal afgive statusrapporter for. Det foreslås yderligere, at det bliver regionsrådene, som skal varetage den årlige opfølgning på landsdelsfunktioner. Dette støtter Kræftens Bekæmpelse.

Kræftens Bekæmpelse finder det dog afgørende, at Sundhedsstyrelsen også fortsat vil skulle følge overordnet op på, hvordan specialeplanen er implementeret, og i hvor høj grad kravene til varetagelse af både landsdels- og landsfunktioner er opfyldt, på både regionale og private sygehuse. Kræftens Bekæmpelse finder det i den forbindelse afgørende for opretholdelse af kvalitet i patientbehandlingen, herunder kræftbehandlingen, at områder eller funktioner, hvor der er kendte udfordringer, følges løbende af Sundhedsstyrelsen.

Kræftens Bekæmpelse opfordrer til, at det overvejes, hvordan patienter og pårørendes erfaringer kan inddrages i dette arbejde.

2. Deregulering af funktioner og hovedfunktionsniveau

Kræftens Bekæmpelse hæfter sig ved, at det af Sundhedsstyrelsens oplæg til en ny model for specialeplanlægning offentliggjort september 2025 (s. 11) fremgår, at der lægges op til, at specialeplanen fremover skal omfatte en mindre del af sygehusaktiviteten end i dag, samt at Sundhedsstyrelsen – udover den allerede igangsatte såkaldte en-bloc deregulering, hvor en række udvalgte funktioner kan dereguleres på nuværende tidspunkt. – forventer at foretage en yderligere deregulering i forbindelse med revisionen af de enkelte specialevejledninger.

Af oplægget (s. 12) fremgår endvidere, at der i de faglige miljøer er en bekymring for opretholdelse af den faglige kvalitet, når behandlinger dereguleres. Kræftens Bekæmpelse støtter denne bekymring, og ser derfor positivt på Sundhedsstyrelsens understregning af, der ved deregulering vil være andre styringsredskaber, som træder i kraft, eller som fortsat gælder.

Hovedfunktionsniveau

I Sundhedsstyrelsens oplæg til en ny model for specialeplanlægning fremgår det, at Sundhedsstyrelsen kan udarbejde anbefalinger til hovedfunktionsniveauet, samt at anbefalinger til hovedfunktionsniveauet forventes overholdt. Behandling, som varetages på hovedfunktionsniveau, udgør ca. 90 % af al behandling på sygehuse, og Kræftens Bekæmpelse støtter derfor Sundhedsstyrelsens forslag (s. 12) om, at specialevejledningens afsnit om hovedfunktionsniveauet udvides således, at afsnittet indeholder mere konkrete anbefalinger til varetagelsen af specifikke behandlinger/områder mv., hvor dette vurderes nødvendigt - fx ift. anbefalinger til samarbejde med andre specialer, behov for særligt sygehus-set-up eller andet mhp. at understøtte kvalitet mv. i behandlingerne. Herudover foreslås det fra Kræftens Bekæmpelse, at anbefalinger til hovedfunktionsniveauet i specialevejledningerne også indeholder anbefalinger vedr. samarbejde med det nære sundhedsvæsen i regi af f.eks. sundhedsrådene, behov for udgående sygehusfunktioner eller andet mhp. at understøtte kvalitet mv. i behandlingerne og et sammenhængende sundhedsvæsen.

Kræftens Bekæmpelse vurderer, at Sundhedsstyrelsens mulighed for at lave anbefalinger til hovedfunktioner også bør fremgå af fremgå af bemærkningerne til lovforslaget.

3. Opdatering af vejledninger

Det fremgår, at lovforslaget indebærer, at bl.a. 'Vejledning om udmøntning af sundhedslovens § 208 om specialeplanlægning' nr. 9053 af 27. januar 2014, og Sundhedsstyrelsens publikation 'Specialeplanlægning – begreber, principper og krav' af 17. april 2015, der beskriver de generelle principper, krav og anbefalinger for specialeplanlægningen, som er gældende på tværs af de enkelte specialevejledninger, skal opdateres. Kræftens Bekæmpelse finder dette afgørende for at sikre, at sygehusbehandlingen kan varetages med opfyldelse af både generelle, specialespecifikke og funktionsspecifikke krav vedrørende fx vedr. kapacitet, robusthed, aktivitet, erfaring, kompetencer, samarbejdende specialer samt forskning.

Derudover ser Kræftens Bekæmpelse meget positivt på intentionen om, at man i forbindelse med opdateringen vil justere og supplere kravene for varetagelse af lands- og landsdelsfunktioner mhp. at understøtte det fælles patientansvar, øge det nationale samarbejde samt sætte øget fokus på forsyningsforpligtelsen. Af Kræftens Bekæmpelses Barometerundersøgelser og erfaringsopsamling fremgår, at de største udfordringer i tryghed og sammenhæng i patientforløb ses i overgangene mellem afdelinger, sygehuse og regioner. Kræftens Bekæmpelse opfordrer derfor til, at man i arbejdet med opdateringen, ser på muligheder for at forbedre overgange i patientforløb, herunder overlevering af information.

Kræftens Bekæmpelse opfordrer desuden til, at "patientens stemme" inddrages i opdateringerne, således, at der tages højde for patienter og pårørendes behov, når det skal vurderes og beskrives, hvordan den ændrede lovgivning skal håndteres i praksis.

5. Revision af specialevejledninger

Kræftens Bekæmpelse anerkender behovet for, at de gældende specialevejledninger, som tilsammen udgør specialeplanen, skal revideres forud for lovens ikrafttræden. Kræftens Bekæmpelse støtter dette, og vil meget gerne bidrage til arbejdet med revisionen af relevante specialevejledninger for kræftområdet.

Afsluttende bemærkninger

Kræftens Bekæmpelse glæder sig over de positive initiativer i lovforslaget, som skal danne grundlag for at mere fleksibelt, sammenhængende og nært sundhedsvæsen med høj faglig kvalitet. Vi ser frem til at følge arbejdet med revision af vejledninger m.v., samt implementeringen af lovforslaget og den samlede sundhedsreform, ligesom vi meget gerne vil bidrage i det videre arbejde.

Med venlig hilsen

Pernille Slebsager
Patientstøttedirektør

